

CS

CS

CS



EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 12.5.2010
KOM(2010) 238 v konečném znění

ZPRÁVA KOMISE

KONVERGENČNÍ ZPRÁVA 2010

(vyhotovená podle čl. 140 odst. 1 Smlouvy)

{SEK(2010) 598}

1. ÚČEL ZPRÁVY

Podle čl. 140 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“) musí Komise a ECB nejméně jednou za dva roky, nebo na žádost členského státu, na který se vztahuje výjimka, podat Radě zprávu o pokroku dosaženém členskými státy při plnění jejich závazků týkajících se uskutečňování hospodářské a měnové unie. Poslední pravidelné konvergenční zprávy Komise a ECB byly přijaty v květnu 2008.

Konvergenční zpráva 2010 se týká těchto devíti členských států, na které se vztahuje výjimka: Bulharsko, Česká republika, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Švédsko. Dánsko a Spojené království neprojevíly přání přijmout euro, a proto v tomto posouzení nejsou zahrnuty. Podrobnější posouzení stupně konvergence v těchto zemích obsahuje technická příloha této zprávy (SEK(2010) 598).

Obsah zpráv vyhotovovaných Komisí a ECB se řídí ustanoveními čl. 140 odst. 1 SFEU. Podle tohoto článku musí zprávy zahrnovat posouzení slučitelnosti právních předpisů jednotlivých členských států včetně statutů jejich národních centrálních bank s články 130 a 131 SFEU a se statutem ESCB a ECB (dále jen „statut ESCB/ECB“). Zprávy také musí posoudit, zda bylo v daném členském státě dosaženo vysokého stupně udržitelné konvergence na základě splnění kritérií konvergence (cenové stability, stavu veřejných rozpočtů, stability směnného kurzu, dlouhodobých úrokových sazeb) a zohlednění dalších faktorů zmíněných v čl. 140 odst. 1 posledním pododstavci. Čtyři kritéria konvergence jsou blíže vymezena v protokolu připojeném k SFEU (Protokol č. 13 o kritériích konvergence).

Přezkoumání slučitelnosti vnitrostátních právních předpisů, včetně statutů národních centrálních bank, s články 130 a 131 SFEU a statutem ESCB/ECB vyžaduje posouzení dodržování zákazu měnového financování (článek 123) a zákazu zvýhodněného přístupu (článek 124); souladu s cíli ESCB (čl. 127 odst. 1); a začlenění národních centrálních bank do ESCB (několik článků SFEU a statutu ESCB/ECB).

Kritérium cenové stability je vymezeno v čl. 140 odst. 1 první odrážce SFEU: „dosažení vysokého stupně cenové stability patrného z míry inflace, která se blíží míře inflace nejvýše tří členských států, jež dosáhly v oblasti cenové stability nejlepších výsledků“.

Článek 1 Protokolu o kritériích konvergence dále stanoví, že „kritérium cenové stability [...] znamená, že členský stát vykazuje dlouhodobě udržitelnou cenovou stabilitu a průměrnou míru inflace měřenou v průběhu jednoho roku před provedeným šetřením, jež nepřekračuje o více než 1,5 procentního bodu míru inflace nejvýše tří členských států, které v oblasti cenové stability dosáhly nejlepších výsledků. Inflace se měří pomocí indexu spotřebitelských cen na srovnatelném základě s přihlédnutím k rozdílnému vymezení pojmů v jednotlivých členských

státech¹. Požadavek na udržitelnost znamená, že uspokojivé výsledky v oblasti inflace lze především přičíst odpovídajícímu chování vstupních nákladů a jiných činitelů ovlivňujících vývoj cen strukturálně než vlivu dočasných faktorů. Přezkoumání konvergence proto zahrnuje posouzení základních faktorů inflace a střednědobých výhledů. Z perspektivy budoucího vývoje zpráva rovněž posuzuje, zda země v nadcházejících měsících pravděpodobně dosáhne referenční hodnoty². V tomto okamžiku vyžaduje udržitelnost v oblasti inflace zvláštní pozornost. Výpadek v důsledku finanční krize výrazně ovlivnil oblast inflace v mnoha zemích a makroekonomická nestálost je vysoká. Vypočtená referenční hodnota inflace v březnu 2010 činila 1,0 %, přičemž Portugalsko, Estonsko a Belgie jsou členské státy, které dosáhly nejlepších výsledků³. Za současných podmínek charakterizovaných velkými obecně nepříznivými otřesy (celosvětová hospodářská a finanční krize a s ní spojené silné dezinflační tlaky) čelí velký počet zemí případům záporné míry inflace. Za těchto specifických okolností představují záporné míry inflace ekonomicky významné měřítko, podle kterého lze posoudit cenovou stabilitu zemí. Zdá se však být oprávněné vyloučit ze skupiny států s nejlepšími výsledky ty země, jejichž průměrná míra inflace je značně vzdálena průměrné inflaci eurozóny (0,3 % v březnu 2010) – v souladu s precedentem konvergenční zprávy z roku 2004⁴, protože země, které jsou takto vzdáleny od průměru, nelze rozumně považovat za země s nejlepšími výsledky z hlediska cenové stability a jejich zahrnutí by výrazně ovlivnilo referenční hodnotu a tím i spravedlnost kritéria. Tato skutečnost vede v březnu 2010 k vyloučení Irska, jediné země, jejíž průměrná míra inflace za období 12 měsíců (-2,3 % v březnu 2010) se významně odchýlila od míry inflace v eurozóně a ostatních členských státech zejména v důsledku silného hospodářského poklesu.

Kritérium konvergence týkající se stavu veřejných rozpočtů je vymezeno v čl. 140 odst. 1 druhé odrážce SFEU jako „*dlouhodobě udržitelný stav veřejných financí patrný ze stavu veřejných rozpočtů nevykazujících nadměrný schodek ve smyslu čl. 126 odst. 6*“. Článek 2 Protokolu o kritériích konvergence stanoví, že toto kritérium znamená, že „*v době šetření se na členský stát nevztahuje rozhodnutí Rady podle čl. 126 odst. 6 uvedené smlouvy o existenci nadměrného schodku*“.

SFEU v čl. 140 odst. 1 třetí odrážce odkazuje na **kritérium směnných kurzů** jako na „*dodržování normálního flukuačního rozpětí stanoveného mechanismem směnných kurzů Evropského měnového systému po dobu alespoň dvou let, aniž by došlo k devalvaci vůči euru*“.

¹ Pro účely kritéria cenové stability se inflace měří pomocí harmonizovaného indexu spotřebitelských cen (HISC), který je definován v nařízení Rady (ES) č. 2494/95 pozmeněném nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1882/2003 a nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 596/2009.

² Všechny prognózy inflace a jiných proměnných v této zprávě vycházejí z prognózy útvarů Komise z jara 2010. Prognózy útvarů Komise jsou založeny na souboru obecných předpokladů pro externí proměnné a na předpokladu nezměněné politiky při zohlednění opatření, která jsou dostatečně podrobně známa. Prognóza referenční hodnoty je spojena se značnými nejistotami, neboť je sestavována na základě předpokládané inflace tří členských států, u nichž se očekává, že v daném období dosáhnou nejlepších výsledků v oblasti cenové stability, čímž se zvyšuje možná velikost odchylky.

³ Mezním datem pro údaje použité v této zprávě je 23. duben 2010.

⁴ Kdy byla litevská průměrná míra inflace za období 12 měsíců o 2,3 procentního bodu pod průměrnou mírou inflace eurozóny za období 12 měsíců a Litva byla vyloučena ze skupiny států s nejlepšími výsledky.

Článek 3 Protokolu o kritériích konvergence stanoví: „*Kritérium účasti v mechanismu směnných kurzů Evropského měnového systému (...) znamená, že členský stát alespoň po dobu posledních dvou let před šetřením dodržoval flukтуаční rozpětí stanovené mechanismem směnných kurzů Evropského měnového systému, aniž by byl směnný kurz vystaven silným tlakům. Zejména pak nesměl členský stát v tomto období z vlastního podnětu devalvovat dvoustranný střední kurz své měny vůči euru*“⁵.

Příslušným dvouletým obdobím pro posouzení stability směnných kurzů v této zprávě je období od 24. dubna 2008 do 23. dubna 2010. Při posuzování vývoje směnných kurzů analýza zohlední dopad vnějších oficiálních způsobů financování, kdekoli je to vhodné, včetně jejich rozsahu, množství a profilu pomocných toků a možného podminění politickými kritérii.

Ustanovení čl. 140 odst. 1 čtvrté odrážky SFEU vyžaduje „*stálost konvergence dosažené členským státem, na který se vztahuje výjimka, a jeho účasti v mechanismu směnných kurzů, která se odráží v úrovních dlouhodobých úrokových sazeb*“. Článek 4 Protokolu o kritériích konvergence dále stanoví, že „*kritérium konvergence úrokových sazeb (...) znamená, že v průběhu jednoho roku před šetřením průměrná dlouhodobá nominální úroková sazba členského státu nepřekračovala o více než 2 procentní body úrokovou sazbu nejvýše tří členských států, které dosáhly v oblasti cenové stability nejlepších výsledků. Úrokové sazby se zjišťují na základě dlouhodobých státních dluhopisů nebo srovnatelných cenných papírů, s přihlédnutím k rozdílnému vymezení pojmů v jednotlivých členských státech*“.

Vypočtená referenční hodnota úrokové sazby v březnu 2010 činila 6,0 %⁶.

Ustanovení čl. 140 odst. 1 SFEU vyžaduje rovněž přezkoumání ostatních faktorů, které jsou důležité pro hospodářskou integraci a konvergenci. K těmto dodatečným činitelům patří integrace finančních a výrokových trhů, vývoj platební bilance na běžném účtu a vývoj nákladů na jednotku pracovní síly a jiných cenových indexů. Ty jsou zahrnuté do posouzení cenové stability.

2. BULHARSKO

Právní předpisy v Bulharsku – zejména zákon o Bulharské národní bance – nejsou zcela slučitelné s články 130 a 131 SFEU a statutem ESCB/ECB. Zákon o střetu zájmů obsahuje ustanovení, která se neslučují s nezávislostí Bulharské národní banky. Neslučitelnosti a nedostatky, které se týkají integrace centrální banky do

⁵ Při posuzování dodržení kritéria směnných kurzů Komise ověřuje, zda se směnný kurz pohyboval blízko středního kurzu ERM II, přičemž lze zohlednit důvody zhodnocení v souladu se Společným prohlášením o přistupujících zemích a ERM 2 přijatým na neformálním zasedání Rady ECOFIN v Aténách dne 5. dubna 2003.

⁶ Estonsko, které bylo jedním z členských států s nejlepšími výsledky z hlediska cenové stability v březnu 2010, nemá k harmonizovanému srovnání dlouhodobé státní dluhopisy ani jiné srovnatelné cenné papíry, které by bylo možno použít pro výpočet referenční hodnoty. Z tohoto důvodu se v souladu s článkem 4 protokolu (s odkazem na „nejvýše tři členské státy, které dosáhly nejlepších výsledků“) referenční hodnota pro březen 2010 vypočítá jako aritmetický průměr průměrných dlouhodobých úrokových sazeb v dalších dvou členských státech, které dosáhly v oblasti cenové stability nejlepších výsledků, což jsou Portugalsko (4,2 %) a Belgie (3,8 %), plus 2 procentní body.

ESCB, existují v oblasti měnové politiky, emisí bankovek a mincí, podpory bezproblémového fungování platebních systémů, souhlasu ECB před zapojením do mezinárodních měnových institucí, statistické úlohy ECB a EU, ověření nezávislými externími auditory, institucionální a osobní nezávislosti a zákazu měnového financování. Návrh zákona vypracovaný bulharskou vládou ve spolupráci s Bulharskou národní bankou by měl po vstupu v platnost odstranit některé stávající nedostatky. Neřeší však záležitosti týkající se integrace Bulharské národní banky do Eurosystemu.

Od přistoupení k EU v roce 2007 byla v Bulharsku průměrná inflace v období 12 měsíců vyšší než referenční hodnota. Průměrná míra inflace v Bulharsku v období 12 měsíců předcházejících březnu 2010 činila 1,7 %, což je více než referenční hodnota ve výši 1,0 %. Tato míra zůstane podle očekávání v nadcházejících měsících zvýšená, avšak přiblíží se referenční hodnotě.

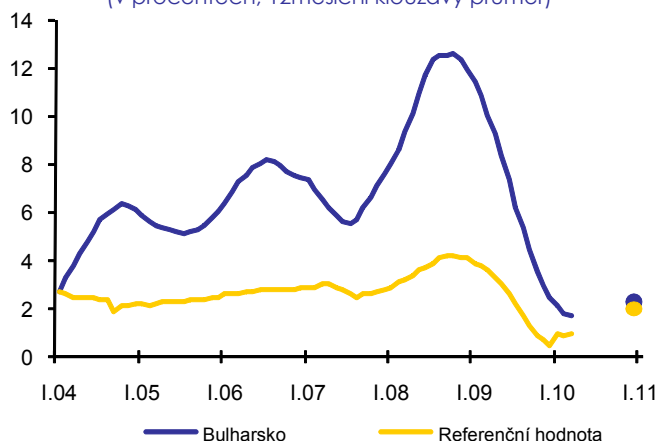
Roční inflace měřená indexem HISC se prudce zvýšila v první polovině roku 2008, a to až na 15 %, v důsledku silné domácí poptávky a rychlého celosvětového růstu cen energie a potravin. Od nástupu finanční krize se inflace prudce snížila na hodnotu 1,6 % na konci roku 2009 vzhledem k poklesu komoditních cen, výraznému oslabení domácí poptávky a pomalejšímu zvyšování nákladů na jednotku pracovní síly. Na začátku roku 2010 se znovu nepatrně zvýšila z důvodu zvýšení spotřebních daní a růstu cen pohonných hmot. V březnu 2010 dosáhla inflace měřená indexem HISC hodnoty 2,4 %.

Podle prognózy útvarů Komise z jara 2010 zůstane inflace v roce 2010 mírná, a to přibližně 2,3 %, v důsledku záporného rozdílu výkonů, pomalejšího zvyšování nákladů na jednotku pracovní síly a mírného růstu cen potravin a energie. Avšak v roce 2011 inflace pravděpodobně zrychlí na hodnotu 2,7 % při posílení hospodářské činnosti. Poměrně nízká cenová úroveň v Bulharsku (48 % průměru eurozóny v roce 2008) naznačuje výraznou možnost dalšího sbližování cenových úrovní v dlouhodobém horizontu.

Kritérium cenové stability Bulharsko nesplňuje.

Graf 1a: Bulharsko - Kritérium inflace od roku 2004

(v procentech, 12měsíční klouzavý průměr)



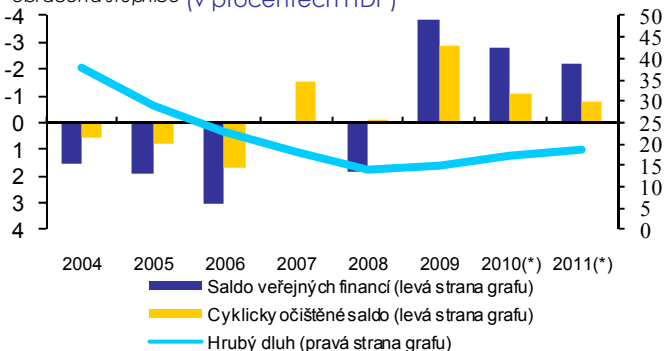
Poznámka: Tečky znázorňují předpokládanou referenční hodnotu a 12měsíční průměrnou inflaci v zemi v prosinci 2010.
Zdroje: Eurostat, prognóza útvarů Komise z jara 2010.

Saldo veřejných financí se v Bulharsku v období let 2004–2008 udrželo v přebytku, v průměru na úrovni 1,7 % HDP. S nástupem krize se saldo účtu veřejných financí z důvodu zvýšených výdajů a klesajících příjmů výrazně zhoršilo na schodek ve výši 3,9 % HDP v roce 2009. Podle prognózy útvarů Komise z jara 2010 bude podíl schodku na HDP v roce 2010 za předpokladu nezměněné politiky činit 2,8 % a v roce 2011 2,2 % HDP. Na začátku roku 2010 rozpočtový schodek stále narůstal v důsledku nízkých příjmů a vyšších než předpokládaných výdajů. Očekává se však, že díky příznivější situaci v makroekonomickém prostředí a již přijatým dodatečným opatřením ke konsolidaci rozpočtu se rozpočtový schodek začne od poloviny roku snižovat. Poměr hrubého veřejného dluhu k HDP zůstal nízký a v roce 2009 činil přibližně 15 % HDP, ale předpokládá se zvýšení na úroveň přibližně 17 % HDP v roce 2010 a 19 % HDP v roce 2011.

Protože v roce 2009 došlo k překročení meze schodku veřejných financí, která činí 3 % HDP, Komise předložila zprávu podle čl. 126 odst. 3 SFEU v souladu s požadavky Paktu o stabilitě a růstu.

Graf 1b: Bulharsko - Saldo a dluh veřejných financí

obrácená stupnice (v procentech HDP)



(*) Prognóza útvarů Komise z jara 2010.

Zdroj: Eurostat, útvary Komise.

Bulharský lev se neúčastní ERM II. Bulharská národní banka prosazuje svůj hlavní cíl cenové stability pomocí upevnění směnného kurzu v rámci režimu pevných směnných kurzů. Bulharsko představilo svůj režim pevného směnného kurzu dne 1. července 1997, kdy zavěsilo bulharský lev na německou marku a později na euro. Doplňkové ukazatele, např. vývoj devizových rezerv a krátkodobých úrokových sazeb, ukazují na zvýšené vnímání rizika investory v souvislosti s celosvětovou finanční krizí, tento trend se však od podzimu roku 2009 částečně změnil. Velké oficiální rezervy i nadále podporují odolnost režimu pevného směnného kurzu. V průběhu dvouletého posuzovacího období zůstal bulharský lev vůči euru zcela stabilní, v souladu s činností režimu pevného směnného kurzu.

Kritérium směnného kurzu Bulharsko nesplňuje.

Průměrná dlouhodobá úroková sazba v Bulharsku činila meziročně k březnu 2010 6,9 %, což je více než referenční hodnota ve výši 6,0 %. Od roku 2005 do poloviny roku 2009 byly průměrné dlouhodobé úrokové sazby v Bulharsku nižší než referenční hodnota, ale od této doby referenční hodnotu překročily. Rozdíl výnosů ve srovnání s dlouhodobými referenčními dluhopisy v eurozóně⁷ se postupně prohluboval z přibližně 30 základních bodů v roce 2007 na přibližně 110 základních bodů na konci roku 2008 v důsledku inflačních rozdílů a větších obav z přehřátí bulharské ekonomiky. V roce 2009 se rozdíl dlouhodobých úrokových sazeb dále zvyšoval a dosáhl 350 základních bodů v první polovině roku, protože celosvětová ochota riskovat se snížila a rizikové prémie země se zvýšily. Ve druhé polovině roku 2009 se tento rozdíl po obnovení důvěry investorů začal zmenšovat a snížil se na 220 základních bodů v březnu 2010.

Kritérium konvergence dlouhodobých úrokových sazeb Bulharsko nesplňuje.

Přezkoumány byly rovněž další faktory, včetně vývoje platební bilance a integrace výrobních a finančních trhů. V průběhu posledního desetiletí se vnější schodek Bulharska výrazně prohloubil, v roce 2007 dosáhl 27 % HDP a v roce 2009 se zmenšil na 9 % z důvodu začínajícího snižování obchodního propadu díky oslabení domácí poptávky. Vnější schodek přesto zůstává relativně velký. Vnější financování se značně snížilo, protože dřívější čistý příliv přímých zahraničních investic poklesl a příliv soukromých úvěrů se zpomalil. Bulharské hospodářství je pevně začleněno do EU. Zvláště obchodní vztahy a vztahy v oblasti přímých zahraničních investic s ostatními členskými státy jsou rozsáhlé a začleňování domácího finančního sektoru do širšího finančního sektoru EU značně pokročilo zejména díky vysoké míře zahraničního vlastnictví bankovního systému.

Na základě hodnocení slučitelnosti právních předpisů a plnění konvergenčních kritérií a s přihlédnutím k dalším faktorům se Komise domnívá, že Bulharsko nesplňuje podmínky pro přijetí eura.

⁷ Rozdíl mezi dlouhodobými úrokovými sazbami v jednotlivých zemích a dlouhodobými referenčními dluhopisy v eurozóně se vypočítá pomocí měsíčních řad „EMU convergence criterion bond yields“ (Výnosy z dluhopisů pro kritérium konvergence hospodářské a měnové unie) zveřejňovaných Eurostatem. Tyto řady zveřejňuje i ECB pod názvem „Long-term interest rate for convergence purposes“ (Dlouhodobá úroková sazba pro účely konvergence).

3. ČESKÁ REPUBLIKA

Právní předpisy v České republice – zejména zákon o České národní bance a zákon o finančním arbitrovi – nejsou zcela slučitelné s články 130 a 131 SFEU a statutem ESCB/ECB. Neslučitelnosti se týkají zejména začlenění centrální banky do ESCB v době přijetí eura, nezávislosti centrální banky a zákazu měnového financování. Zákon o ČNB rovněž obsahuje nedostatky související s úlohou ECB v oblasti mezinárodní spolupráce, úlohou ECB a EU při shromažďování statistických údajů a jmenování externích auditorů, podporou bezproblémového fungování platebních systémů, neexistencí povinnosti dodržovat režim finančního výkaznictví Eurosystemu u operací národní centrální banky, osobní nezávislosti a zákazem měnového financování.

Od ledna 2010 byla v České republice průměrná inflace v období 12 měsíců nižší než referenční hodnota. Průměrná míra inflace v České republice v období 12 měsíců předcházejících březnu 2010 činila 0,3 %, což je méně než referenční hodnota ve výši 1,0 %, a pod referenční hodnotou zřejmě zůstane i v příštích měsících.

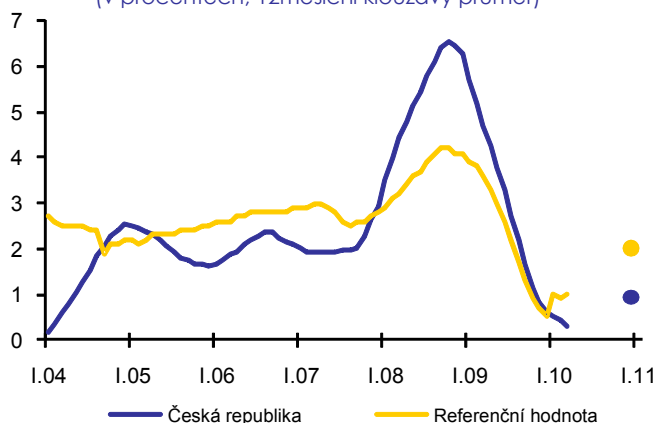
Míra inflace v České republice prudce vzrostla ve druhé polovině roku 2007 na průměrnou hodnotu ve výši 6,3 % v roce 2008. Bylo to způsobeno zvýšením cen za energii a potraviny, změnami nepřímých daní a zvýšením regulovaných cen. Jakmile odezněl jednorázový dopad faktorů pro růst nákladů a české hospodářství se ocitlo v recesi, celková míra inflace výrazně poklesla na průměrnou hodnotu ve výši 0,6 % v roce 2009. V prvním čtvrtletí roku 2010 zůstala celková inflace mírná navzdory dalším zvýšením nepřímých daní.

Podle prognózy útvarů Komise z jara 2010 se očekává, že v roce 2010 se bude průměrná míra inflace pohybovat kolem 1,0 % v důsledku utlumené hospodářské činnosti a příznivého vývoje nákladů na jednotku pracovní síly. Předpokládá se, že inflace v roce 2011 na základě oživení hospodářské činnosti mírně vzroste na průměrnou hodnotu 1,3 %. Cenová úroveň v České republice (přibližně 70 % průměru eurozóny v roce 2008) naznačuje určitou možnost sblížení cenových úrovní v dlouhodobém horizontu. Příznivý výkon v minulosti a ustálení očekávané inflace na nízké úrovni jsou základem udržitelné nízké inflace v budoucnu.

Kritérium cenové stability Česká republika splňuje.

Graf 2a: Česká republika - Kritérium inflace od roku 2004

(v procentech, 12měsíční klouzavý průměr)



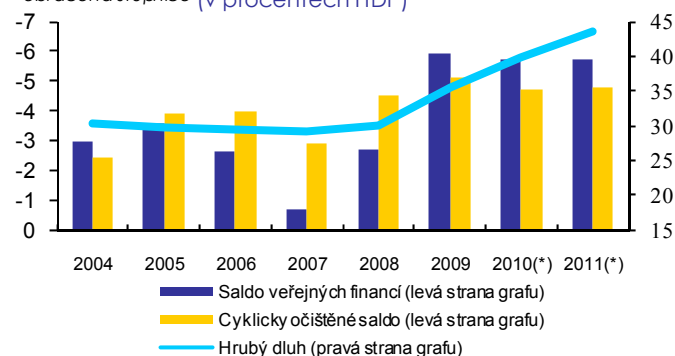
Poznámka: Tečky znázorňují předpokládanou referenční hodnotu a 12měsíční průměrnou inflaci v zemi v prosinci 2010.
Zdroje: Eurostat, prognóza útvarů Komise z jara 2010.

Na Českou republiku se v současné době vztahuje rozhodnutí Rady o existenci nadměrného schodku (rozhodnutí Rady ze dne 2. prosince 2009). Rada doporučila České republice odstranit nadměrný schodek do roku 2013 a do 2. června 2010 přijmout účinná opatření. Celkový schodek veřejných financí v České republice klesl na 0,7 % HDP v roce 2007, částečně díky příznivým cyklickým podmínkám, ale v roce 2008 se znovu zvýšil na 2,7 % HDP a v roce 2009 pokračoval v růstu na 5,9 % HDP. Podle prognózy útvarů Komise z jara 2010, která je založena na předpokladu nezměněné politiky, bude v letech 2010 a 2011 činit podíl schodku na HDP 5,7 % HDP, zatímco celkový veřejný dluh vzroste z 39,8 % HDP v roce 2010 na 43,5 % HDP v roce 2011.

Kritérium stavu veřejných financí Česká republika nesplňuje.

Graf 2b: Česká republika - Saldo a dluh veřejných financí

obrácená stupnice (v procentech HDP)



(*) Prognóza útvarů Komise z jara 2010.

Zdroj: Eurostat, útvary Komise.

Česká koruna se neúčastní ERM II. Česká republika provádí režim plovoucího směnného kurzu. Po stálém zhodnocování od roku 2004 posílil směnný kurz koruny na nejvyšší úroveň vůči euru v červenci roku 2008. V druhé polovině roku 2008 došlo z důvodu zesilující celosvětové finanční krize navzdory pozitivnímu rozpětí krátkodobých úrokových sazeb k silné devalvaci koruny v porovnání s hlavními

měnami. Část svých ztrát získala koruna zpět v roce 2009 a na začátku roku 2010 díky zvýšené nestálosti měn, zmírnění celosvětové nechuti riskovat a příznivější bilanci zahraničního obchodu. V průběhu dvouletého posuzovaného období koruna devalvovala vůči euru o 1,1 %.

Kritérium směnného kurzu Česká republika nesplňuje.

Průměrná dlouhodobá úroková sazba v České republice činila mezitím k březnu 2010 4,7 %, což je méně než referenční hodnota ve výši 6,0 %. Od přistoupení k EU v květnu 2004 byly průměrné dlouhodobé úrokové sazby v České republice nižší než referenční hodnota. Rozdíl výnosů ve srovnání s dlouhodobými referenčními dluhopisy v eurozóně se vzhledem k zesílení celosvětové finanční krize ve druhé polovině roku 2008 prohloubil. Nicméně výnosy českých státních dluhopisů byly ovlivněny méně než u ostatních členských států, které nejsou členy eurozóny. Ve druhé polovině roku 2009 a v prvním čtvrtletí roku 2010 se rozdíl vůči eurozóně zmenšil v důsledku podstatného snížení sazeb centrální banky a rovněž relativně silných základních činitelů země. V březnu 2010 činil rozdíl přibližně 40 základních bodů.

Kritérium konvergence dlouhodobých úrokových sazeb Česká republika splňuje.

Přezkoumány byly rovněž další faktory, včetně vývoje platební bilance a integrace výrobních a finančních trhů. Po dosažení schodku ve výši 2,6 % HDP v roce 2007 se v letech 2008–2009 zlepšila bilance zahraničního obchodu na mírný přebytek, a to v důsledku vyššího obchodního přebytku a snižování schodku v příjmech. Příznivější bilance zahraničního obchodu České republiky naznačuje, že omezení vnějšího financování nepředstavují žádné závažné problémy. České hospodářství je silně začleněno do EU. Zvláště obchodní vztahy a vztahy v oblasti přímých zahraničních investic s ostatními členskými státy jsou rozsáhlé a začleňování domácího finančního sektoru do širšího sektoru EU značně pokročilo zejména díky vysoké míře zahraničního vlastnictví finančních zprostředkovatelů.

Na základě hodnocení slučitelnosti právních předpisů a plnění konvergenčních kritérií a s přihlédnutím k dalším faktorům se Komise domnívá, že Česká republika nesplňuje podmínky pro přijetí eura.

4. ESTONSKO

Právní předpisy v Estonsku jsou zcela slučitelné s články 130 a 131 SFEU a statutem ESCB/ECB. Dne 22. dubna 2010 byl parlamentem přijat revidovaný zákon o Estonské centrální bance („Eesti Pank Act“), který je po změně slučitelný s články 130 a 131. Měnový zákon a zákon o zajištění estonské koruny byly zrušeny a nahrazeny zákonem o zavedení eura, který byl parlamentem přijat rovněž dne 22. dubna 2010, s účinkem od předpokládaného dne zavedení eura 1. ledna 2011. Pokud jde o začlenění centrální banky do ESCB v době přijetí eura, článek 111 estonské ústavy není formálně slučitelný s požadavky SFEU a statutu ECB/ESCB. Avšak rozhodnutí Komory pro přezkoumání ústavy při Vrchním soudu Estonska ze dne 11. května 2006 zrušuje potřebu další změny.

Od prosince 2009 byla v Estonsku průměrná inflace v období 12 měsíců nižší než referenční hodnota. Průměrná míra inflace v Estonsku v období 12 měsíců předcházejících březnu 2010 činila $-0,7\%$, což je výrazně méně než referenční hodnota ve výši $1,0\%$, a je pravděpodobné, že v příštích měsících zůstane pod referenční hodnotou.

V roce 2007 se roční inflace měřená indexem HISC prudce zvýšila z důvodu silné domácí poptávky a rychlého růstu mezd v důsledku rostoucích kapacitních omezení v ekonomice. V roce 2008 dosáhla inflace dvouciferného vrcholu, po němž v roce 2009 následoval rychlý pád. Na počátku roku 2008 začal slábnout tlak domácí poptávky a hospodářský cyklus se začal obracet, přestože zvýšení spotřebních daní a růst celosvětových komoditních cen zbrzdily sestupnou tendenci. Hospodářský útlum a následný pokles poptávky a mezd vedly od druhé poloviny roku 2009 k záporným mírám roční inflace, přičemž po zvýšení regulovaných cen v lednu a březnu 2010 a zvýšení celosvětových cen energie se inflace obrátila do kladných čísel.

Podle prognózy útvarů Komise z jara 2010 zůstane inflace v roce 2010 mírná a v roce 2011 se nepatrně zvýší na $2,0\%$. V roce 2010 se bude inflace pravděpodobně řídit zvýšením nepřímých daní, protože mírné zvyšování spotřeby a nominálních mezd se předpokládá až od roku 2011. Základní inflační tlaky tedy zůstanou mírné. Cenová úroveň v Estonsku (75% průměru eurozóny v roce 2008) naznačuje určitou možnost sblížení cenových úrovní v dlouhodobém horizontu.

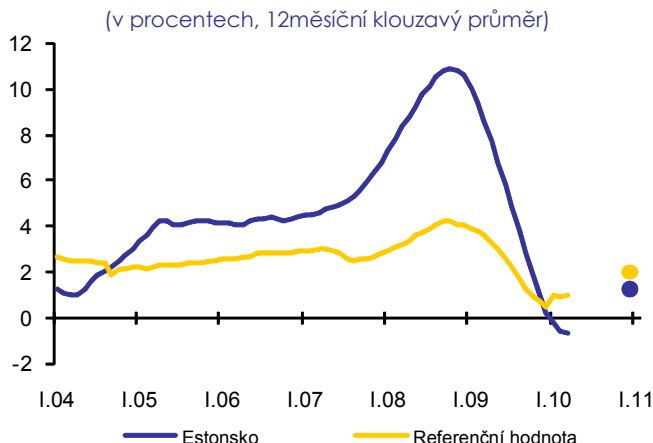
Udržitelná konvergence znamená, že dodržení referenčních hodnot odráží spíše základní činitele než dočasné faktory. V případě Estonska byl prudký hospodářský útlum významným dočasným faktorem, který dovedl průměrnou inflaci v období 12 měsíců na současnou zápornou úroveň, a po hospodářském oživení se očekává mírný odraz nahoru. Současně tempo dezinflace a vývoj základních domácích ukazatelů (zejména náklady na jednotku pracovní síly) ukazují na velmi flexibilní proces tvorby mezd a cen.

Střednědobé výhledy inflace budou rozhodujícím způsobem záviset na vyrovnaní vývoje nastavení mezd a produktivity. Pokračující flexibilní trhy práce spolu s konkurenční tvorbou cen na produktových trzích budou klíčové pro udržení cenové stability ve střednědobém výhledu. Vývoj cen bude rovněž záviset na udržení ambiciózního přístupu k fiskální politice, včetně obezřetného nastavení mezd ve veřejném sektoru tak, aby domácí poptávka udržela krok se základními ukazateli a pomohla udržet očekávanou inflaci na nízké úrovni. Neočekává se, že by znovu došlo ke kombinaci činitelů, které v minulosti nastartovaly silné rozšíření úvěrového sektoru (potlačení úvěrové poptávky, zrychlené rozšíření a integrace finančního sektoru, rychlé omezení rozložení rizika).

Společně se skutečností, že referenční hodnota je dodržena s velkou rezervou, podporují tyto podmínky kladné hodnocení plnění kritéria cenové stability. Zvláštní pozornost je však třeba věnovat zamezení dalšího výskytu tlaků domácí poptávky, jakmile dojde k oživení. Tyto faktory naznačují, že výhledy na udržitelnost nízké míry inflace jsou celkově příznivé, pokud budou zachovány politiky zaměřené na stabilitu.

Kritérium cenové stability Estonsko splňuje.

Graf 3a: Estonsko - Kritérium inflace od roku 2004

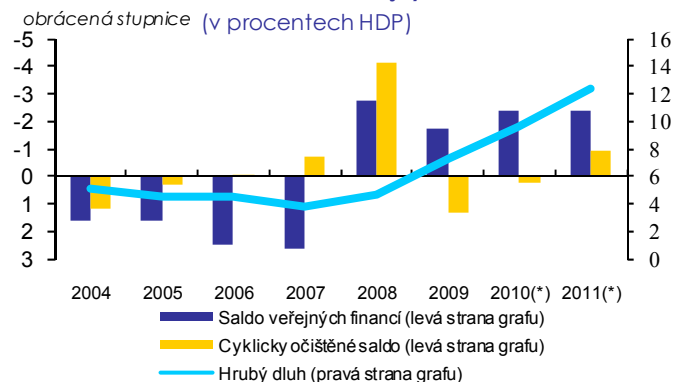


Poznámka: Tečky znázorňují předpokládanou referenční hodnotu a 12měsíční průměrnou inflaci v zemi v prosinci 2010.
Zdroje: Eurostat, prognóza útvarů Komise z jara 2010.

Na Estonsko se nevztahuje rozhodnutí Rady o existenci nadměrného schodku. Estonské veřejné finance byly v letech 2002–2007 v přebytku. V roce 2008 dosáhl schodek veřejných financí výše 2,7 % HDP a v roce 2009 výše 1,7 % HDP. Podle prognózy útvarů Komise z jara 2010 bude podíl schodku na HDP v letech 2010 a 2011 za předpokladu nezměněné politiky činit přibližně 2½ % HDP. V roce 2009 se hrubý dluh veřejných financí zvýšil na 7,2 % HDP a podle prognózy útvarů Komise z jara 2010 se předpokládá, že v roce 2011 dále vzroste na 12,4 % HDP. Díky značným fiskálním rezervám z předchozích let vláda v roce 2009 udržela kladnou hodnotu čistých aktiv.

Kritérium stavu veřejných financí Estonsko splňuje.

Graf 3b: Estonsko - Saldo a dluh veřejných financí



(*) Prognóza útvarů Komise z jara 2010.
Zdroj: Eurostat, útvary Komise.

Estonská koruna se účastní ERM II od 28. června 2004, tj. v době přijetí této zprávy téměř šest let. Od znovuzavedení koruny v roce 1992 Estonsko používá režim pevného směnného kurzu, kdy koruna byla původně zavěšena na německou marku a později na euro. Při vstupu do ERM II se Estonsko zavázalo k jednostrannému udržování pevného směnného kurzu v rámci tohoto mechanismu. Doplnkové

ukazatele, např. vývoj krátkodobých úrokových sazeb, ukazují na dočasné zvýšení vnímání rizika v souvislosti s celosvětovou finanční krizí, tento trend se však díky obnovení důvěry investorů na konci roku 2009 a na začátku roku 2010 změnil. Režim pevného směnného kurzu je nadále náležitě podporován oficiálními rezervami. V období od února do prosince 2009 byla uzavřena předběžná dohoda se švédskou Riksbank o přeshraniční spolupráci v oblasti finanční stability, která však nebyla využita. V průběhu dvouletého posuzovaného období se estonská koruna neodchýlila od svého středního kurzu a nebyla vystavena silným tlakům.

Kritérium směnného kurzu Estonsko splňuje.

V důsledku velmi nízké úrovně veřejného dluhu v Estonsku nejsou ke srovnání dostupné dlouhodobé státní dluhopisy nebo jiné srovnatelné cenné papíry, aby bylo možno posoudit stálost konvergence projevující se v dlouhodobých úrokových sazbách. Kvalitativní posouzení vycházející z příslušných tržních ukazatelů naznačuje, že vnímání rizika vůči Estonsku se v době krize zvýšilo, ale na konci roku 2009 se znovu výrazně snížilo v důsledku stabilizující se hospodářské situace a rozhodné politické reakce na krizi. Obecněji vzato, faktory jako dosavadní výkon fiskální politiky Estonska, nízký dluh veřejných financí a relativně flexibilní ekonomika směřují ke stálosti konvergence. V tomto kontextu by vývoj ukazatelů finančního trhu během sledovaného období a širší posouzení stálosti konvergence podporovaly kladné hodnocení, že Estonsko splňuje kritérium dlouhodobých úrokových sazeb.

Přezkoumány byly rovněž další faktory, včetně vývoje platební bilance a integrace výrokových a finančních trhů. Po několika letech vysokých schodků s vrcholem ve výši 18 % HDP v roce 2007 se bilance zahraničního obchodu Estonska v roce 2009 otočila a dosáhla výrazného přebytku ve výši 7,4 % HDP. Tento přebytek byl výsledkem rychlého snížení obchodního schodku, které vyplynulo z oslabení domácí poptávky, i zlepšení bilance příjmů. Podle prognózy útvarů Komise z jara 2010 zůstane v letech 2010 a 2011 bilance zahraničního obchodu Estonska v přebytku. Vnější financování se během krize omezilo, ale riziko rozšíření problémů je zmírněno bankovním systémem s převážně zahraničním vlastnictvím a silnými vnějšími tlumivými mechanismy. Estonské hospodářství je silně začleněno do EU. Zvláště obchodní vztahy a vztahy v oblasti přímých zahraničních investic s ostatními členskými státy jsou rozsáhlé a začleňování domácího finančního sektoru do širšího sektoru EU značně pokročilo zejména díky vysoké míře zahraničního vlastnictví finančních zprostředkovatelů.

Na základě hodnocení slučitelnosti právních předpisů a plnění konvergenčních kritérií a s přihlédnutím k dalším faktorům se Komise domnívá, že Estonsko splňuje podmínky pro přijetí eura.

5. LOTYŠSKO

Právní předpisy v Lotyšsku – zejména zákon o Lotyšské bance – nejsou zcela slučitelné s články 130 a 131 SFEU a statutem ESCB/ECB. Neslučitelnosti se týkají zejména začlenění centrální banky do ESCB v době přijetí eura, nezávislosti centrální banky a zákazu měnového financování. Existují nedostatky, pokud jde o cíle ESCB, podporu bezproblémového fungování platebních systémů, statistickou

úlohu ECB a EU, jmenování externích auditorů a rozsah auditů prováděných auditorskou komisí, úlohu ECB v oblasti mezinárodní spolupráce, pravidla pro zveřejňování rozvah a režim finančního výkaznictví Euro systému ohledně operací národní centrální banky, institucionální a finanční nezávislost banky a nezávislost členů rozhodovacích orgánů Lotyšské banky.

Od května 2004 do února 2010 byla v Lotyšsku průměrná inflace v období 12 měsíců vyšší než referenční hodnota. Průměrná míra inflace v Lotyšsku v období 12 měsíců předcházejících březnu 2010 činila 0,1 %, což je poprvé od přistoupení k EU méně než referenční hodnota 1,0 %, a je pravděpodobné, že v příštích měsících zůstane i nadále pod referenční hodnotou.

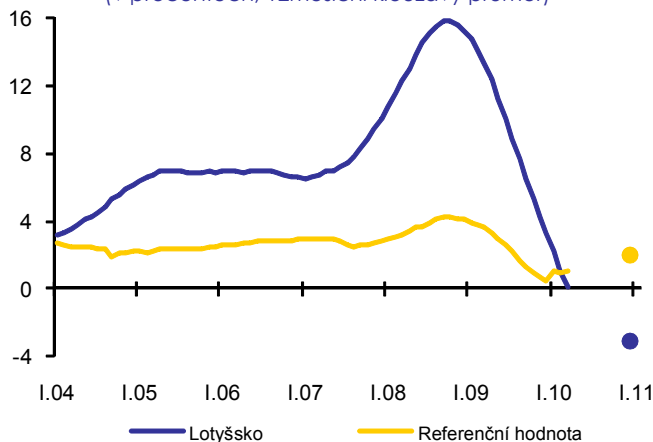
V období od konce roku 2004 do roku 2008 patřila inflace v Lotyšsku měřená indexem HISC k nejvyšším v EU a v polovině roku 2008 dosáhla nejvyšší dvouciferné úrovně. Následně však inflace měřená indexem HISC prudce klesla v důsledku výrazného oslabení domácí poptávky, nižších mezd a klesajících dovozních cen. Meziroční míra inflace se v říjnu 2009 ocitla v záporných hodnotách.

Podle prognózy útvarů Komise z jara 2010 zůstane inflace měřená indexem HISC v letech 2010 a 2011 v důsledku domácích faktorů v záporných číslech. Vážná recese, která způsobila rychlý nárůst nezaměstnanosti a nominální snížení hrubých mezd, se bude v krátkodobém až střednědobém výhledu projevovat dalším poklesem nákladů na jednotku pracovní síly, oslabením domácí poptávky a zmírněnou celkovou inflací. Zatím by bylo unáhlené tvrdit, že bylo plně dosaženo nezbytného sblížení úrovně mezd a produktivity, avšak omezený prostor pro další snižování cen a mezd v malé otevřené ekonomice s vysokým podílem dovozu na spotřebě, jako je tomu v případě Lotyšska, a možná vnější migrace naznačují návrat inflace do kladných čísel v nadcházejících letech. Cenová úroveň v Lotyšsku (přibližně 70 % průměru eurozóny v roce 2008) naznačuje určitou možnost dalšího sblížení cenových úrovní v dlouhodobém horizontu.

Kritérium cenové stability Lotyšsko splňuje.

Graf 4a: Lotyšsko - Kritérium inflace od roku 2004

(v procentech, 12měsíční klouzavý průměr)

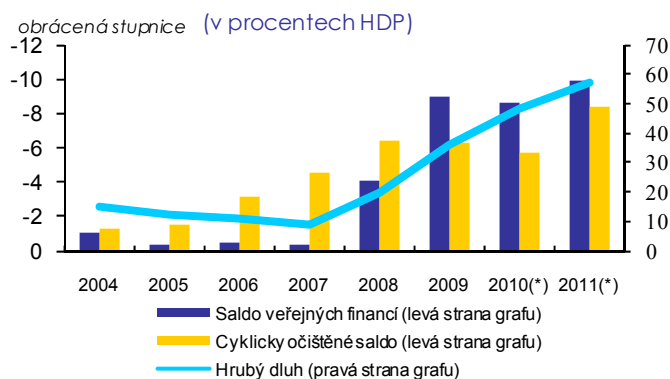


Poznámka: Tečky znázorňují předpokládanou referenční hodnotu a 12měsíční průměrnou inflaci v zemi v prosinci 2010. Zdroje: Eurostat, prognóza útvarů Komise z jara 2010.

Na Lotyšsko se v současné době vztahuje rozhodnutí Rady o existenci nadměrného schodku (rozhodnutí Rady ze dne 7. července 2009)⁸. Rada doporučila Lotyšsku odstranit nadměrný schodek do roku 2012. V roce 2008 dosáhl schodek veřejných financí v Lotyšsku výše 4,1 % HDP a v roce 2009 se zvýšil na 9,0 % HDP. Podle prognózy útvarů Komise z jara 2010 bude podíl schodku na HDP v roce 2010 za předpokladu nezměněné politiky činit 8,6 % a v roce 2011 9,9 % HDP. V roce 2009 se hrubý dluh veřejných financí zvýšil na více než 36 % HDP a předpokládá se, že v roce 2011 dále vzroste na přibližně 57 % HDP.

Kritérium stavu veřejných financí Lotyšsko nesplňuje.

Graf 4b: Lotyšsko - Saldo a dluh veřejných financí



(*) Prognóza útvarů Komise z jara 2010.

Zdroj: Eurostat, útvary Komise.

Lotyšský lat se účastní ERM II od 2. května 2005, tj. v době přijetí této zprávy více než pět let. Při vstupu do ERM II se orgány zavázaly k jednostrannému udržování směnného kurzu latu v rozpětí ± 1 procenta od středního kurzu. V průběhu dvouletého posuzovaného období se směnný kurz latu neodchýlil od svého středního kurzu o více než ± 1 procento. Směnný kurz byl nicméně vystaven obdobím silného tlaku, což se projevilo ve vývoji doplňkových ukazatelů, např. ve vývoji oficiálních rezerv a krátkodobých úrokových sazeb.

Lat se dostal pod silný tlak na podzim roku 2008, kdy na pozadí rozsáhlé a zvyšující se makroekonomické nerovnováhy na trzích rostly obavy o udržitelnost zavěšení. Počáteční snahy lotyšských orgánů stabilizovat finanční systém nedokázaly zastavit odliv kapitálu a Lotyšská banka byla nucena do konce roku prodat zhruba jednu čtvrtinu svých mezinárodních měnových rezerv. V prosinci roku 2008 pomohla dočasně oslabit tlak na směnný kurz dohoda o poskytnutí koordinovaného balíčku mezinárodní finanční pomoci pro Lotyšsko.

Pod další tlak se zavěšení směnného kurzu dostalo v první polovině roku 2009 z důvodu politické nestability a výrazně zhoršeného hospodářského výhledu. Tlaky vyvrcholily v červnu, kdy krátkodobé mezibankovní tržní sazby dočasně vzrostly nad úroveň 30 %, k čemuž došlo mimo jiné v důsledku celosystémového nedostatku likvidity latu a rostoucí nejistoty týkající se schopnosti orgánů udržet režim směnného kurzu. Zatímco zavěšení se podařilo udržet, celková zahraniční aktiva

⁸ 2009/591/ES, Úř. věst. L 202, 4.8.2009, s. 50

ztratila v období od konce února do konce června více než jednu třetinu své hodnoty. V průběhu léta 2009 se podmínky na finančním trhu viditelně zlepšily poté, co došlo k vyplacení úvěru v souvislosti s koordinovaným balíčkem mezinárodní finanční pomoci. Od druhé poloviny roku 2009 tlaky na směnný kurz z velké části zmizely.

Kritérium směnného kurzu Lotyšsko nesplňuje.

Průměrná dlouhodobá úroková sazba v Lotyšsku činila meziročně k březnu 2010 12,7 %, což je více než referenční hodnota ve výši 6,0 %. Průměrná dlouhodobá úroková sazba v Lotyšsku byla v období od května 2004 do konce roku 2008 nižší než referenční sazba. V prosinci 2008 překročila průměrná dlouhodobá úroková sazba za období 12 měsíců referenční hodnotu a dále se zvyšovala. V důsledku reakce na nepříznivé změny smýšlení investorů a ratingových agentur v souvislosti s hospodářskou a finanční krizí se ve druhé polovině roku 2008 a v roce 2009 rozdíl mezi dlouhodobými úrokovými sazbami v Lotyšsku a eurozóně výrazně prohloubil. Po projevech hospodářské stabilizace a uvolnění podmínek finančního trhu se rozdíl výnosů poněkud snížil. V březnu 2010 se zastavil přibližně na 7 procentních bodech.

Kritérium konvergence dlouhodobých úrokových sazeb Lotyšsko nesplňuje.

Přezkoumány byly rovněž další faktory, včetně vývoje platební bilance a integrace výrobních a finančních trhů. V období před krizí vedlo prosperující hospodářství k velmi širokému rozevření schodků bilance zahraničního obchodu a v letech 2006 i 2007 přesáhl schodek úroveň 20 % HDP. V průběhu let 2008 a 2009 se bilance zahraničního obchodu rychle vyrovnala recesi, která zemi postihla. V roce 2009 skončila tato bilance velkým přebytkem ve výši téměř 12 % HDP mimo jiné v důsledku příznivější obchodní bilance vyplývající zejména z prudkého poklesu dovozu (mnohem rychlejší než pokles vývozu), kladných čísel na příjmovém účtu a zálohových plateb ze strukturálních fondů EU.

S růstem mezinárodních finančních nepokojů ve druhé polovině roku 2008 bylo financování vnějšího schodku stále obtížnější. Celosvětová krize likvidity zabránila soukromému a veřejnému sektoru v přístupu na mezinárodní soukromé kapitálové trhy a získání cizích měn potřebných k uvolnění rostoucích tlaků na likviditu v bankovním systému. Koncem roku 2008 se Evropská unie, MMF, Světová banka a EBRD dohodly, že poskytnou Lotyšsku koordinovaný balíček mezinárodní finanční pomoci v celkové výši 7,5 miliardy EUR na období do roku 2011, z něhož je až 3,1 miliardy EUR v rámci systému platební bilance EU, což je podmíněno komplexními politickými kritérii k obnovení životaschopnosti platební bilance. Do konce března 2010 byla vyčerpána více než polovina přislíbených finančních zdrojů na základě plnění politických kritérií, kterými jsou splátky poskytnuté podpory podmíněny.

Lotyšské hospodářství se stále více začleňuje do EU a obchodní vztahy i vztahy v oblasti přímých zahraničních investic s členskými státy EU se rozšiřují, a to zejména se sousedními pobaltskými zeměmi, ale i s ostatními novými členskými státy. Lotyšský finanční sektor je dobře začleněn do širšího hospodářství EU zejména díky vysokému stupni zahraničního vlastnictví finančních zprostředkovatelů.

Na základě hodnocení slučitelnosti právních předpisů a plnění konvergenčních kritérií a s přihlédnutím k dalším faktorům se Komise domnívá, že Lotyšsko nespĺňuje podmínky pro přijetí eura.

6. LITVA

Zákon o Litevské bance a ostatní právní předpisy týkající se Litevské banky jsou podle konvergenční zprávy z roku 2008 považovány za zcela slučitelné. Na základě změn těchto předpisů však článek 23 zákona o Litevské bance zavedl nové pravidlo pro přidělování zisků Litevské banky a čl. 14 odst. 4 zákona o státním auditorském úřadu nyní výlučně zplnomocňuje státní auditorský úřad k provádění auditu v Litevské bance. Tyto změny představují s ohledem na nezávislost centrální banky dva nedostatky. V letech 2008 a 2009 setrvala průměrná inflace v období 12 měsíců v Litvě nad referenční hodnotou, přestože se rozdíl vůči referenční hodnotě postupně zmenšoval. Průměrná míra inflace v Litvě v období 12 měsíců předcházejících březnu 2010 činila 2,0 %, což je více než referenční hodnota ve výši 1,0 %, a je pravděpodobné, že v příštích měsících inflace klesne pod referenční hodnotu.

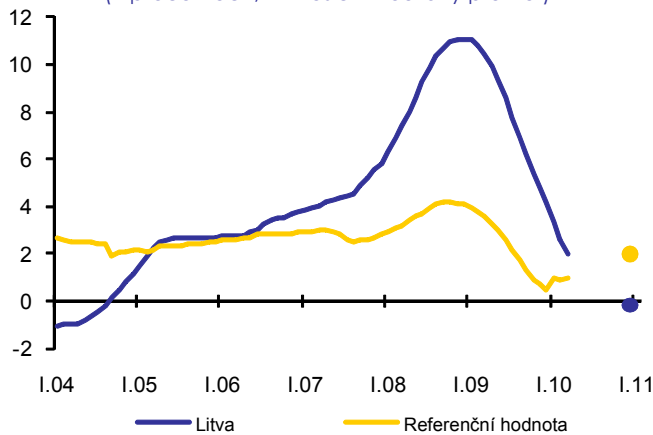
Roční inflace měřená indexem HISC prudce vzrostla v první polovině roku 2008 z důvodu silné domácí poptávky a rychlého celosvětového růstu komoditních cen. Míra inflace vyvrcholila v polovině roku 2008 a od té doby klesá v důsledku klesajících cen ropy a potravin, nižší domácí poptávky a klesajících mezd. Zvýšení nepřímých daní a regulovaných cen pouze částečně kompenzovalo dezinflační tlaky. Roční inflace měřená indexem HISC klesla v březnu 2010 na hodnotu -0,4 %.

Podle prognózy útvarů Komise z jara 2010 se bude inflace v roce 2010 pohybovat kolem nuly a v roce 2011 mírně vzroste na 1,4 % v důsledku slabé domácí poptávky, klesajících mzdových nákladů a dostatečné míry volné kapacity. Poměrně nízká cenová úroveň v Litvě (přibližně 62 % průměru eurozóny v roce 2008) naznačuje možnost dalšího sblížení cenových úrovní v dlouhodobém horizontu.

Kritérium cenové stability Litva nespĺňuje.

Graf 5a: Litva - Kritérium inflace od roku 2004

(v procentech, 12měsíční klouzavý průměr)



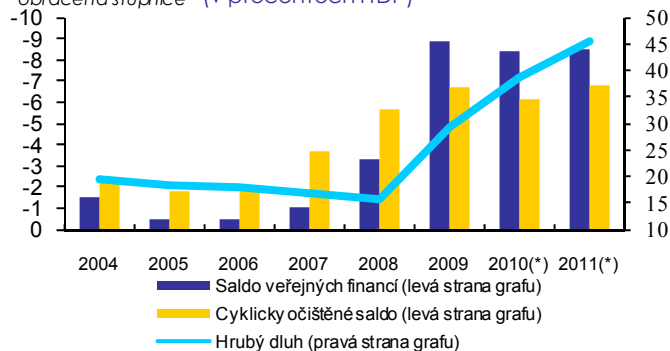
Poznámka: Tečky znázorňují předpokládanou referenční hodnotu a 12měsíční průměrnou inflaci v zemi v prosinci 2010.
Zdroje: Eurostat, prognóza útvarů Komise z jara 2010.

Na Litvu se v současné době vztahuje rozhodnutí Rady o existenci nadměrného schodku (rozhodnutí Rady ze dne 7. července 2009)⁹. V únoru 2010 doporučila Rada Litvě odstranit nadměrný schodek do roku 2012. Po sérii podstatně nízkých schodků v období let 2004–2007 dosáhlo saldo veřejných financí v roce 2008 výše 3,2 % HDP a v roce 2009 odhadované výše 8,9 % navzdory značné fiskální konsolidaci. Podle prognózy útvarů Komise z jara 2010 bude podíl schodku na HDP v roce 2010 za předpokladu nezměněné politiky činit přibližně 8,4 % a v roce 2011 8,5 % HDP. Poměr hrubého veřejného dluhu k HDP, po průběžném snižování až na hodnotu 15,6 % v roce 2008, se v roce 2009 zvýšil na 29,3 % HDP a předpokládá se, že v roce 2011 dále vzroste na 45,4 % HDP.

Kritérium týkající se stavu veřejných rozpočtů Litva nesplňuje.

Graf 5b: Litva - Saldo a dluh veřejných financí

obrácená stupnice (v procentech HDP)



(*) Prognóza útvarů Komise z jara 2010.

Zdroj: Eurostat, útvary Komise.

⁹ 2009/588/ES, Úř. věst. L 202, 4.8.2009, s. 44–55

Litva se účastní ERM II od 28. června 2004, tj. v době přijetí této zprávy téměř šest let. Při vstupu do ERM II se orgány zavázaly k jednostrannému udržování pevného směnného kurzu v rámci tohoto mechanismu. Doplňkové ukazatele, např. vývoj krátkodobých úrokových sazeb, ukazují na dočasné zvýšení vnímání rizika v souvislosti s celosvětovou finanční krizí, tento trend se však na konci roku 2009 změnil. Režim pevného směnného kurzu je nadále náležitě podporován oficiálními rezervami. V průběhu dvouletého posuzovaného období se litas neodchýlil od svého středního kurzu a nebyl vystaven silným tlakům.

Kritérium směnného kurzu Litva splňuje.

Průměrná dlouhodobá úroková sazba v Litvě činila meziročně k březnu 2010 12,1 %, což je výrazně více než referenční hodnota ve výši 6,0 %. V letech 2004–2008 byly průměrné dlouhodobé úrokové sazby v Litvě nižší než referenční hodnota. Od roku 2009 jsou dlouhodobé úrokové sazby vyšší než referenční hodnota, což vyplývá z toho, že z důvodu vysokého vnímání rizika v regionu byl v lednu uzavřen nízký počet maloobjemových obchodů a po dobu následujících 11 měsíců se neuskutečnily žádné nové obchody. Jakmile se na konci roku 2009 a na začátku roku 2010 uskutečnily nové obchody, rozdíl průměrných dlouhodobých úrokových sazeb se v porovnání se sazbami v eurozóně výrazně zmenšil. V březnu 2010 činil rozdíl dlouhodobých úrokových sazeb v Litvě přibližně 150 základních bodů.

Kritérium konvergence dlouhodobých úrokových sazeb Litva nesplňuje.

Přezkoumány byly rovněž další faktory, včetně vývoje platební bilance a integrace výrobních a finančních trhů. Po dosažení schodku ve výši 10 % HDP v roce 2008 se bilance zahraničního obchodu Litvy změnila v roce 2009 v přebytkovou ve výši 7 % HDP v důsledku prudkého snížení obchodního deficitu na základě klesající domácí poptávky. Podle prognózy útvarů Komise z jara 2010 zůstane v letech 2010 a 2011 bilance zahraničního obchodu Litvy v přebytku. Vnější financování bylo zasaženo celosvětovou finanční krizí, neboť kapitálové toky ze soukromého sektoru se prudce obrátily. Litevské hospodářství je velmi otevřené a je pevně začleněno do EU. Obzvláště obchodní vztahy a vztahy v oblasti přímých zahraničních investic s ostatními členskými státy jsou pevné a litevský finanční sektor je dobře začleněn do širšího finančního systému EU zejména díky vysokému stupni zahraničního vlastnictví finančních zprostředkovatelů.

Na základě hodnocení slučitelnosti právních předpisů a plnění konvergenčních kritérií a s přihlédnutím k dalším faktorům se Komise domnívá, že Litva nesplňuje podmínky pro přijetí eura.

7. MAĎARSKO

Právní předpisy v Maďarsku – zejména zákon o Maďarské národní bance („Magyar Nemzeti Bank“, dále jen „MNB“), statut MNB, maďarská ústava a zákon o úvěrových institucích – nejsou zcela slučitelné se SFEU a statutem ESCB/ECB. Neslučitelnosti se týkají zejména začlenění centrální banky do ESCB v době přijetí eura, nezávislosti centrální banky a zákazu měnového financování. Existují nedostatky, pokud jde o cíle ESCB, emise bankovek a mincí, podporu bezproblémového fungování platebních systémů, statistickou úlohu ECB a Rady EU,

úlohu ECB v oblasti mezinárodní spolupráce, neexistenci povinnosti dodržovat režim finančního výkaznictví Eurosystemu, finanční a osobní nezávislost MNB a zákaz měnového financování.

Od přistoupení k EU byla průměrná inflace v období 12 měsíců v Maďarsku vyšší než referenční hodnota. Průměrná míra inflace v Maďarsku v období 12 měsíců předcházejících březnu 2010 činila 4,8 %, což je podstatně více než referenční hodnota ve výši 1,0 %, a je pravděpodobné, že v příštích měsících bude referenční hodnotu i nadále podstatně přesahovat.

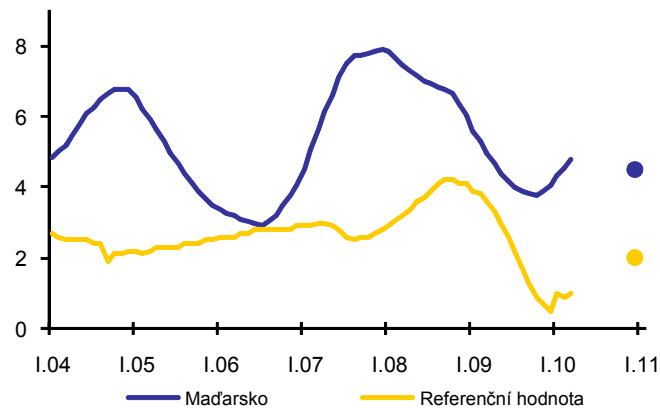
Roční inflace měřená indexem HISC vyvrcholila na počátku roku 2007 v důsledku prudkého vzestupu cen energie a potravin a zvýšení nepřímých daní a regulovaných cen. Následně inflace klesala až do února 2009, neboť inflace způsobená cenami potravin a energie postupně opadla a inflační dopad jednorázových opatření vymizel. V první polovině roku 2009 začala inflace znovu stoupat v důsledku slabšího směnného kurzu, který se odrazil v cenách nezpracovaných potravin a průmyslového zboží. Protože klesající tendence růstu nominální kompenzace na zaměstnance zcela neodpovídala poklesu produktivity práce v období recese, udržel se růst nominálních nákladů na jednotku pracovní síly v kladných číslech. V červenci 2009 došlo ke zvýšení DPH, což vyvolalo další skok spotřebitelských cen. V roce 2009 činila průměrná inflace měřená indexem HISC 4,0 %.

Ve druhé polovině roku 2011 se očekává pokles inflace pod 3 %. Je pravděpodobné, že odeznění inflačního dopadu jednorázových opatření přijatých v roce 2009 bude hlavním motorem dezinflačního procesu, zatímco značný záporný propad výkonů bude pravděpodobně dále omezovat hlavní inflační tlaky a růst nákladů na jednotku pracovní síly. Poměrně nízká cenová úroveň v Maďarsku (zhruba 65 % průměru eurozóny v roce 2008) naznačuje možnost dalšího sblížení cenových úrovní v dlouhodobém horizontu.

Kritérium cenové stability Maďarsko nesplňuje.

Graf 6a: Maďarsko - Kritérium inflace od roku 2004

(v procentech, 12měsíční klouzavý průměr)



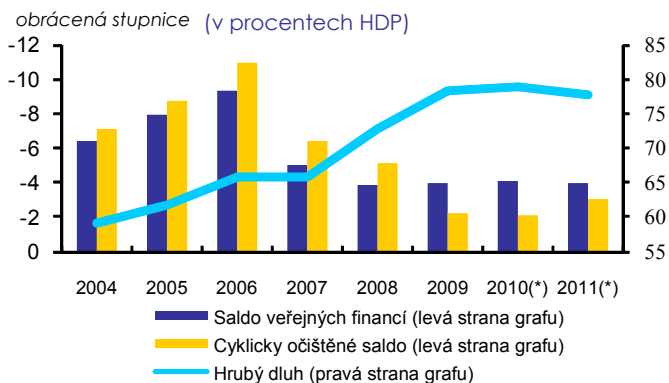
Poznámka: Tečky znázorňují předpokládanou referenční hodnotu a 12měsíční průměrnou inflaci v zemi v prosinci 2010.
Zdroje: Eurostat, prognóza útvarů Komise z jara 2010.

Na Maďarsko se v současné době vztahuje rozhodnutí Rady o existenci nadměrného schodku (rozhodnutí Rady ze dne 5. července 2004)¹⁰. Poslední doporučení Rady na základě čl. 104 odst. 7 Smlouvy o ES bylo přijato dne 7. července 2009. Rada doporučila Maďarsku přijmout opatření pro odstranění stávajícího nadměrného schodku nejpozději do roku 2011. Schodek veřejných financí dosáhl v roce 2008 výše 3,8 % HDP a v roce 2009 zůstal víceméně stabilní ve výši 4,0 % HDP, navzdory podstatnému utlumení domácí hospodářské činnosti. Podle prognózy útvarů Komise z jara 2010 by měl podíl schodku na HDP za předpokladu nezměněné politiky zůstat v letech 2010 a 2011 víceméně nezměněn. V roce 2009 se hrubý veřejný dluh zvýšil na téměř 80 % HDP a předpokládá se, že v roce 2011 zůstane víceméně nezměněn.

Kritérium stavu veřejných financí Maďarsko nespĺňuje.

¹⁰ 2004/918/ES, Úř. věst. L 389, 30.12.2004, s. 27

Graf 6b: Maďarsko - Saldo a dluh veřejných financí



(*) Prognóza útvarů Komise z jara 2010.

Zdroj: Eurostat, útvary Komise.

Maďarský forint se neúčastní ERM II. V únoru 2008 přešlo Maďarsko na režim volně plovoucího směnného kurzu a zrušilo jednostranné zavěšení forintu na euro (s flukuačním rozpětím ve výši $\pm 15\%$). V první polovině roku 2008 forint silně posiloval, podporován třemi navazujícími růsty sazeb stanovených politikou centrální banky. Avšak v následujících třech měsících směnný kurz výrazně oslabil, protože maďarské hospodářství se projevilo jako obzvláště citlivé na nepokoje celosvětových finančních trhů. Dohoda o poskytnutí koordinovaného balíčku mezinárodní finanční pomoci Maďarsku společně se zpřísněním měnové politiky vedly k dočasné stabilizaci směnného kurzu, nicméně na počátku roku 2009 se znovu objevily tlaky na jeho snížení. V souladu s celkovým zlepšením na celosvětových finančních trzích začal forint na začátku března roku 2009 posilovat a tento vzestupný trend pokračoval až do července 2009. Poté zůstal směnný kurz vzhledem k postupnému uvolňování měnové politiky poměrně stabilní. V průběhu dvouletého posuzovaného období došlo k oslabení forintu vůči euru o přibližně 4,6 %.

Kritérium směnného kurzu Maďarsko nesplňuje.

Průměrná dlouhodobá úroková sazba v Maďarsku činila meziročně k březnu 2010 8,4 %, což je více než referenční hodnota ve výši 6,0 %. Od přistoupení k EU zůstaly průměrné dlouhodobé úrokové sazby v Maďarsku vyšší než referenční hodnota, což je odrazem vysokých rizikových premií s ohledem na vnímané oslabení makroekonomických základních ukazatelů. Rozdíl výnosů ve srovnání s dlouhodobými referenčními dluhopisy v eurozóně vzrostl z nízké úrovně v červenci 2007 nepřesahující 200 základních bodů na více než 700 základních bodů v březnu 2009. Stoupající tendence byla nejprve projevem celosvětově nižší ochoty riskovat s ohledem na nové trhy, později i vyjádřením zvyšujících se obav o finanční stabilitu Maďarska. Zlepšující se celosvětová situace na finančních trzích a přijetí dalších opatření pro konsolidaci rozpočtu vedly k postupnému snižování rozdílu vůči eurozóně na přibližně 350 základních bodů v březnu 2010.

Kritérium konvergence dlouhodobých úrokových sazeb Maďarsko nesplňuje.

Přezkoumány byly rovněž další faktory, včetně vývoje platební bilance a integrace výrobních a finančních trhů. Po dosažení schodku ve výši 6 % HDP v roce 2008

se bilance zahraničního obchodu Maďarska změnila v roce 2009 v přebytkovou ve výši 1,6 % HDP zejména v důsledku velkého zvýšení obchodní bilance vyvolaného podstatným poklesem domácí poptávky. Od přistoupení k EU se složení vnějšího financování podstatně změnilo. Čistý příliv portfoliových investic se v roce 2007 dostal do záporných čísel a pokrytí vnějšího schodku přímými zahraničními investicemi se v roce 2008 rovněž podstatně snížilo. Díky tomu se hlavním zdrojem vnějšího financování od roku 2007 staly ostatní investice, zejména zahraniční půjčky bank. Vysoká zranitelnost vůči změnám podmínek vnějšího financování způsobila na podzim roku 2008 problémy s platební bilancí, protože v souvislosti s nepokoji na celosvětových finančních trzích došlo k poklesu přílivu soukromého zahraničního kapitálu. Koncem října 2008 se Evropská unie, MMF a Světová banka dohodly na balíček pomoci Maďarsku ve výši 20 miliard EUR, z něhož je 6,5 miliardy EUR v rámci systému platební bilance EU. Na konci roku 2008 a v průběhu roku 2009 byla vyčerpána většina přislíbených finančních prostředků na základě plnění politických kritérií, kterými jsou splátky poskytnuté podpory podmíněny.

Maďarské hospodářství je pevně začleněno do EU. Zvláště obchodní vztahy a vztahy v oblasti přímých zahraničních investic s ostatními členskými státy jsou rozsáhlé a začleňování domácího finančního sektoru do širšího sektoru EU je rovněž výrazné zejména díky vysoké míře zahraničního vlastnictví finančních zprostředkovatelů.

Na základě hodnocení slučitelnosti právních předpisů a plnění konvergenčních kritérií a s přihlédnutím k dalším faktorům se Komise domnívá, že Maďarsko nesplňuje podmínky pro přijetí eura.

8. POLSKO

Právní předpisy v Polsku – zejména zákon o Polské národní bance a polská ústava – nejsou zcela slučitelné s články 130 a 131 SFEU a statutem ESCB/ECB. Neslučitelnosti se týkají cílů ESCB, začlenění centrální banky do ESCB v době přijetí eura, nezávislosti centrální banky, zákazu měnového financování a cílů měnové politiky. Existuje řada nedostatků, pokud jde o odkazy na cíle ESCB, statistickou úlohu ECB a EU, úlohu ECB v oblasti mezinárodní spolupráce, úlohu ECB a Rady při jmenování externího auditora, úlohu ECB s ohledem na fungování platebních systémů, neexistenci povinnosti dodržovat režim finančního výkaznictví Eurosystemu, povinnost konzultovat některé zákony s ECB a osobní nezávislost rozhodovacích orgánů Polské národní banky.

Od října 2008 byla v Polsku průměrná inflace v období 12 měsíců vyšší než referenční hodnota. Průměrná míra inflace v Polsku v období 12 měsíců předcházejících březnu 2010 činila 3,9 %, což je podstatně vyšší než referenční hodnota ve výši 1,0 %, a v příštích měsících zřejmě nad referenční hodnotou zůstane.

V letech 2008–2009 se roční inflace měřená indexem HISC zvýšila na hodnotu přibližně 4 %. V roce 2008 to bylo způsobeno prudkým růstem celosvětových cen potravin a energie společně se silnou domácí poptávkou a rychlým růstem nákladů na jednotku pracovní síly. Prudký vzestup cen nezpracovaných potravin, zvýšení regulovaných cen (zejména elektřiny a plynu), zvýšení spotřebních daní a rovněž dopad oslabujícího zlotého ve druhé polovině roku 2008 a na začátku roku 2009 kompenzovaly zmírňující vliv slabší poptávky na inflaci v roce 2009. Dezinflační

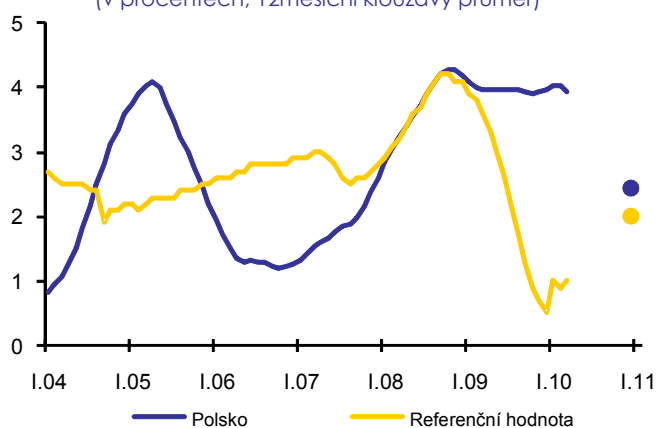
účiněk nízké domácí poptávky následně přispěl k mírnému snížení inflace měřené indexem HISC.

Podle prognózy útvarů Komise z jara 2010 by měla být inflace v letech 2010 a 2011 nižší, v průměru okolo 2,5 %. Předpokládaný pokles inflace nastane v důsledku záporného propadu výkonů po krizi, potlačení růstu nákladů na jednotku pracovní síly a předpokládaného nižšího růstu cen potravin a energie. V průběhu roku 2011 se inflace díky oživení hospodářské činnosti pravděpodobně trochu zvýší. Poměrně nízká cenová úroveň v Polsku (okolo 66 % průměru eurozóny v roce 2008) naznačuje možnost dalšího sblížení cenových úrovní v dlouhodobém horizontu.

Kritérium cenové stability Polsko nesplňuje.

Graf 7a: Polsko - Kritérium inflace od roku 2004

(v procentech, 12měsíční klouzavý průměr)



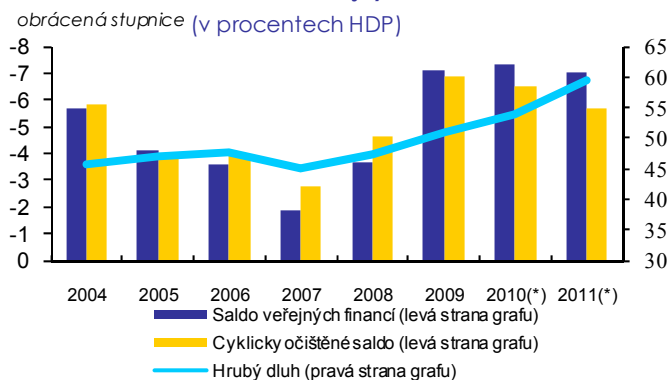
Poznámka: Tečky znázorňují předpokládanou referenční hodnotu a 12měsíční průměrnou inflaci v zemi v prosinci 2010.
Zdroje: Eurostat, prognóza útvarů Komise z jara 2010.

Na Polsko se v současné době vztahuje rozhodnutí Rady o existenci nadměrného schodku (rozhodnutí Rady ze dne 6. července 2009)¹¹. Rada doporučila Polsku odstranit nadměrný schodek do roku 2012. V roce 2008 dosáhl schodek veřejných financí v Polsku výše 3,6 % HDP a v roce 2009 se zvýšil na 7,1 % HDP. Podle prognózy útvarů Komise z jara 2010 bude podíl schodku na HDP v letech 2010 a 2011 za předpokladu nezměněné politiky činit přibližně 7½ % HDP. Navzdory rychlému růstu reálného HDP se hrubý veřejný dluh v roce 2009 zvýšil na 51 % HDP a předpokládá se, že v roce 2011 dále vzroste na přibližně 59 % HDP.

Kritérium stavu veřejných financí Polsko nesplňuje.

¹¹ 2009/589/ES, Úř. věst. L 202, 4.8.2009, s. 46

Graf 7b: Polsko - Saldo a dluh veřejných financí



(*) Prognóza útvarů Komise z jara 2010.

Zdroj: Eurostat, útvary Komise.

Polský zlotý se neúčastní ERM II. Polsko provádí režim plovoucího směnného kurzu. Po období nepřetržitého zhodnocování trvajícím od roku 2004 až do poloviny roku 2008 ztratil zlotý v období od července 2008 do února 2009 přibližně 30 % vůči euru. Vliv celkově rostoucí nechuti investorů riskovat během finanční krize a ztráty pozitivního smýšlení ohledně nových trhů ještě posílilo uplatňování devizových smluv. V tomto období dále došlo k rychlému prohloubení rozdílu u tříměsíčních úrokových sazeb v porovnání s eurozónou do výše přesahující 300 základních bodů. Od března 2009 prochází zlotý obdobím silného zhodnocení v důsledku příznivější tržní nálady a podpory ve formě udělení flexibilní úvěrové linie MMF, která však doposud nebyla polskými orgány čerpána. V průběhu dvouletého posuzovaného období došlo k oslabení zlotého vůči euru o přibližně 12 %.

Kritérium směnných kurzů Polsko nesplňuje.

Průměrná dlouhodobá úroková sazba v Polsku činila meziročně k březnu 2010 6,1 %, což je více než referenční hodnota ve výši 6,0 %. Od listopadu 2005 do prosince 2009 byly průměrné dlouhodobé úrokové sazby v Polsku nižší než referenční hodnota, od té doby však referenční hodnotu mírně překročily. Z relativně nízké úrovně do 100 základních bodů se v průběhu let 2007 a 2008 rozdíl výnosů v porovnání s eurozónou postupně zvětšoval, přičemž se nejprve projevila očekávání dalšího zpříšňování měnové politiky a od druhé poloviny roku 2008 nastal velký výprodej aktiv nově vznikajících trhů. Rozdíl dlouhodobých výnosů v porovnání s eurozónou zůstal během roku 2009 velmi stabilní na průměrné hodnotě přibližně 230 základních bodů a v březnu 2010 dosáhl hodnoty přibližně 200 základních bodů.

Kritérium konvergence dlouhodobých úrokových sazeb Polsko nesplňuje.

Přezkoumány byly rovněž další faktory, včetně vývoje platební bilance a integrace výrobních a finančních trhů. Po dosažení schodku ve výši přibližně 4 % HDP v roce 2008 dosáhl zahraniční účet Polska v roce 2009 víceméně rovnovážného stavu v důsledku prudkého snižování obchodního deficitu z důvodu klesající domácí poptávky a změny skladby dovozu vyvolané cenami ve prospěch zboží vyrobeného v tuzemsku. Vnější financování zůstalo velmi odolné s vnějším schodkem financovaným přílivem přímých zahraničních investic a ve zvyšující se míře půjčováním mezi bankami ve skupině a mezi společnostmi. Polské hospodářství se stále více začleňuje do EU. Obchodní vztahy a vztahy v oblasti přímých zahraničních

investic s ostatními členskými státy se rozvíjejí a začleňování domácího finančního sektoru do širšího sektoru EU značně pokročilo zejména díky vysokému stupni zahraničního vlastnictví finančních zprostředkovatelů.

Na základě hodnocení slučitelnosti právních předpisů a plnění konvergenčních kritérií a s přihlédnutím k dalším faktorům se Komise domnívá, že Polsko nesplňuje podmínky pro přijetí eura.

9. RUMUNSKO

Právní předpisy v Rumunsku – zejména zákon o Rumunské národní bance – nejsou zcela slučitelné s články 130 a 131 SFEU a statutem ESCB/ECB. Neslučitelnosti se týkají zejména začlenění centrální banky do ESCB v době přijetí eura, nezávislosti „Banca Națională a României“ (dále jen „BNR“) a zákazu měnového financování. Existují nedostatky, pokud jde o odkaz na cíle ESCB, institucionální a osobní nezávislost, právo ECB být konzultována v oblastech své působnosti, neexistenci povinnosti dodržovat režim finančního výkaznictví Eurosystemu u operací národní centrální banky, podporu bezproblémového fungování platebních systémů, statistickou úlohu ECB a EU a jejich úlohu při jmenování externího auditora.

Od přistoupení k EU v roce 2007 byla v Rumunsku průměrná inflace v období 12 měsíců vyšší než referenční hodnota. Průměrná míra inflace v Rumunsku v období 12 měsíců předcházejících březnu 2010 činila 5,0 %, což je podstatně vyšší než referenční hodnota ve výši 1,0 %, a vysoko nad referenční hodnotou zřejmě zůstane i v příštích měsících.

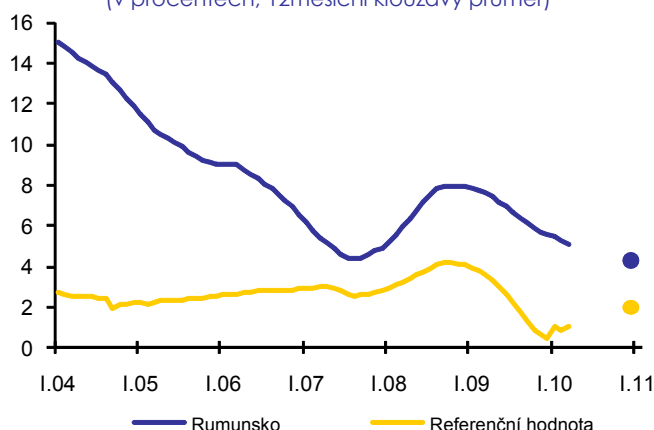
V posledních letech byla inflace v Rumunsku vysoká. Ve druhé polovině roku 2007 se míra roční inflace prudce zvýšila v důsledku vzestupu cen potravin a pohonných hmot a značného růstu nákladů na jednotku pracovní síly. V červenci 2008 dosáhla inflace tříletého vrcholu mírou 9,1 %. Navzdory prudkému útlumu hospodářství setrvala průměrná inflace měřená indexem HISC v roce 2009 na vysoké úrovni 5,6 %. Příčinou bylo mimo jiné podstatné zvýšení spotřebních daní a rovněž trvale vysoká inflace cen služeb.

V letech 2010 a 2011 bude pravděpodobně inflace mírná v důsledku utlumené hospodářské činnosti a bude odrážet slábnoucí vliv cen v souvislosti s navýšením spotřebních daní. Podle prognózy útvarů Komise z jara 2010 by měla průměrná roční inflace měřená indexem HISC činit 4,3 % v roce 2010 a 3,0 % v roce 2011. Poměrně nízká cenová úroveň v Rumunsku (přibližně 58 % průměru eurozóny v roce 2008) naznačuje výraznou možnost dalšího sblížení cenových úrovní v dlouhodobém horizontu.

Kritérium cenové stability Rumunsko nesplňuje.

Graf 8a: Rumunsko - Kritérium inflace od roku 2004

(v procentech, 12měsíční klouzavý průměr)



Poznámka: Tečky znázorňují předpokládanou referenční hodnotu a 12měsíční průměrnou inflaci v zemi v prosinci 2010.

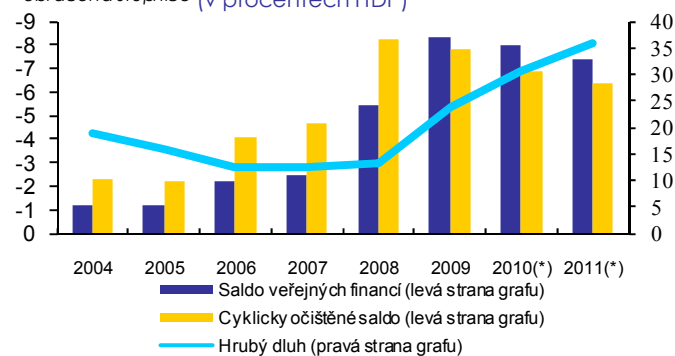
Zdroje: Eurostat, prognóza útvarů Komise z jara 2010.

Na Rumunsko se v současné době vztahuje rozhodnutí Rady o existenci nadměrného schodku (rozhodnutí Rady ze dne 7. července 2009)¹². V únoru 2010 doporučila Rada Rumunsku odstranit nadměrný schodek do roku 2012. Celkový schodek veřejných financí v Rumunsku v roce 2008 překročil mezní hodnotu 3 %, dosáhl výše 5,4 % HDP a v roce 2009 pokračoval v růstu na 8,3 % HDP. Podle prognózy útvarů Komise z jara 2010, která je založena na předpokladu nezměněné politiky, bude v roce 2010 činit podíl schodku na HDP 8,0 % a v roce 2011 se sníží na 7,4 % HDP, zatímco celkový veřejný dluh vzroste z 30,5 % HDP v roce 2010 na 35,8 % HDP v roce 2011.

Kritérium stavu veřejných financí Rumunsko nespĺňuje.

Graf 8b: Rumunsko - Saldo a dluh veřejných financí

obrácená stupnice (v procentech HDP)



(*) Prognóza útvarů Komise z jara 2010.

Zdroj: Eurostat, útvary Komise.

Rumunský leu se neúčastní ERM II. Rumunsko provádí režim plovoucího směnného kurzu. Po vzestupném trendu směnného kurzu v období od konce roku 2004 do

¹² 2009/589/ES, Úř. věst. L 202, 4.8.2009, s. 46

poloviny roku 2007 nastaly ve druhé polovině roku 2007 nepokoje na světových finančních trzích vedoucí ke značnému oslabení směnného kurzu leu. Silné tlaky na oslabení se znovu objevily na podzim roku 2008 v důsledku zesílení celosvětové finanční krize a velké domácí makroekonomické nerovnováhy. Rozdíl krátkodobých úrokových sazeb v porovnání s eurozónou se začal na konci roku 2008 zvětšovat, protože následný nedostatek likvidity zvýšil rumunské krátkodobé úrokové sazby v důsledku rostoucí nechuti finančních institucí riskovat. Po uzavření dohody o poskytnutí koordinovaného balíčku mezinárodní finanční pomoci Rumunsku na začátku roku 2009 se tlaky vyvolané finančním trhem poněkud uvolnily a rumunský leu se v průběhu roku 2009 a na začátku roku 2010 podstatně stabilizovalo. Rozdíl krátkodobých úrokových sazeb v porovnání s eurozónou se v průběhu roku 2009 a na začátku roku 2010 snížil v důsledku výrazně příznivějších podmínek na peněžním trhu, snížení hlavních sazeb BNR a rovněž příznivých vlivů důvěry v souvislosti s vyplacením mezinárodní finanční pomoci. V průběhu dvouletého období před tímto hodnocením devalvoval leu vůči euru o 12,9 %.

Kritérium směnného kurzu Rumunsko nesplňuje.

Od přistoupení k EU byly průměrné dlouhodobé úrokové sazby v Rumunsku nad referenční hodnotou. Průměrná dlouhodobá úroková sazba v Rumunsku činila meziročně k březnu 2010 9,4 %, tedy více než referenční hodnota 6,0 %. V důsledku vznikající celosvětové finanční krize a domácí nerovnováhy rozdíl v porovnání s eurozónou ve druhé polovině roku 2007 a v roce 2008 ještě vzrostl. V roce 2009 zůstaly dlouhodobé úrokové sazby v Rumunsku na vyšší úrovni v důsledku zvýšené nestálosti a na začátku roku 2010 se nepatrně snížily v reakci na určité náznaky zlepšení podmínek na domácím trhu. Rozdíl v porovnání s eurozónou dosáhl v březnu 2010 výše přibližně 350 základních bodů.

Kritérium konvergence dlouhodobých úrokových sazeb Rumunsko nesplňuje.

Přezkoumány byly rovněž další faktory, včetně vývoje platební bilance a integrace výrobních a finančních trhů. Vnější schodek Rumunska dosáhl vrcholu v letech 2007 a 2008, kdy se jednalo v průměru o 12 % HDP. Příčinou byla zejména zhoršující se obchodní bilance, jelikož dovoz byl podporován silnou domácí poptávkou. V roce 2009 vnější schodek Rumunska prudce poklesl na hodnotu 4,0 % HDP v důsledku prudkého snížení obchodního deficitu, které bylo způsobeno náhlým poklesem domácí poptávky a změnami relativních cen tuzemského a zahraničního zboží. Značný vnější schodek vyvolal obavy ohledně udržitelnosti vnějšího zadlužení v důsledku zpřísnění podmínek vnějšího financování v souvislosti s rostoucím celosvětovým znepokojením. Protože ani pro vládu již nebylo jednoduché uspokojit rostoucí potřeby refinancování na trhu, uzavřely EU, MMF, Světová banka, EIB a EBRD koncem roku 2009 dohodu, že Rumunsku na období do roku 2012 poskytnou koordinovaný balíček mezinárodní finanční pomoci v celkové výši 20 miliard EUR, z něhož je až 5 miliard EUR v rámci systému platební bilance EU. Po přidělení mezinárodní finanční pomoci se tlaky na vnější financování na konci roku 2009 a na začátku roku 2010 poněkud uvolnily a došlo k rychlému zlepšení bilance zahraničního obchodu a určité stabilizaci na domácích finančních trzích. Do března 2010 byla vyčerpána více než polovina příslibených finančních prostředků na základě plnění politických kritérií, kterými jsou splátky poskytnuté podmíněny.

Rumunské hospodářství se stále více začleňuje do EU. Obchodní vztahy a vztahy v oblasti přímých zahraničních investic s ostatními členskými státy se rozvíjejí a začleňování domácího finančního sektoru do širšího sektoru EU značně pokročilo zejména díky vysokému stupni zahraničního vlastnictví finančních zprostředkovatelů.

Na základě hodnocení slučitelnosti právních předpisů a plnění konvergenčních kritérií a s přihlédnutím k dalším faktorům se Komise domnívá, že Rumunsko nesplňuje podmínky pro přijetí eura.

10. ŠVÉDSKO

Právní předpisy ve Švédsku – zejména zákon o Švédské národní bance („Sveriges Riksbank Act“), „Instrument of Government“ (součást švédské ústavy) a zákon o kurzové politice – nejsou zcela slučitelné s články 130 a 131 SFEU a statutem ESCB/ECB. Neslučitelnosti se týkají zejména zákazu měnového financování, nezávislosti centrální banky a jejího začlenění do ESCB v době přijetí eura. Existuje řada nedostatků, pokud jde o cíle centrální banky, podporu bezproblémového fungování platebních systémů, zákaz měnového financování, úlohu ECB při fungování platebních systémů a v oblasti mezinárodní spolupráce, statistickou úlohu ECB a EU a úlohu ECB a Rady při jmenování externích auditorů.

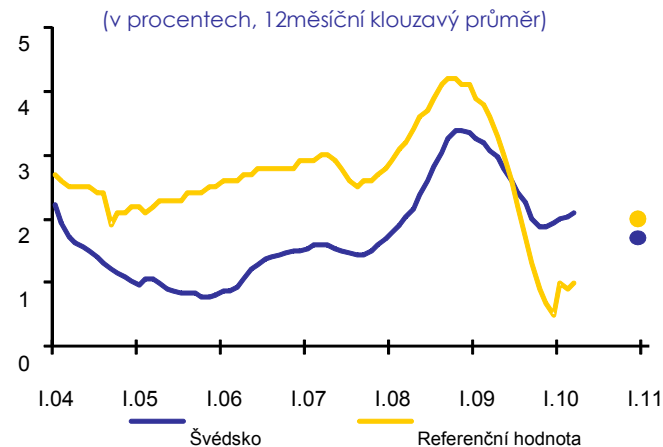
Od prosince 1996 se průměrná inflace ve Švédsku v období 12 měsíců dostala nad referenční hodnotu poprvé v červenci 2009. Průměrná míra inflace ve Švédsku v období 12 měsíců předcházejících březnu 2010 činila 2,1 %, což je více než referenční hodnota ve výši 1,0 %, ale je pravděpodobné, že v příštích měsících její výše klesne pod referenční hodnotu.

V roce 2008 se roční inflace měřená indexem HISC zvýšila na průměrnou hodnotu přibližně 3,3 %. Příčinou bylo prudké zvýšení celosvětových cen potravin a energie a rovněž zvýšení nákladů na jednotku pracovní síly a dopad slabší švédské koruny. Na konci roku 2008 začala inflace rychle klesat v důsledku prudkého útlumu hospodářské činnosti a zpomalení růstu cen potravin a energie. V roce 2009 dosáhla inflace průměrné výše 1,9 %.

Podle prognózy útvarů Komise z jara 2010 by měla inflace v letech 2010 a 2011 zůstat mírná, v průměru kolem 1,7 %, protože dostatečná míra volné kapacity by měla omezovat ceny a růst nákladů na jednotku pracovní síly.

Kritérium cenové stability Švédsko nesplňuje.

Graf 9a: Švédsko - Kritérium inflace od roku 2004

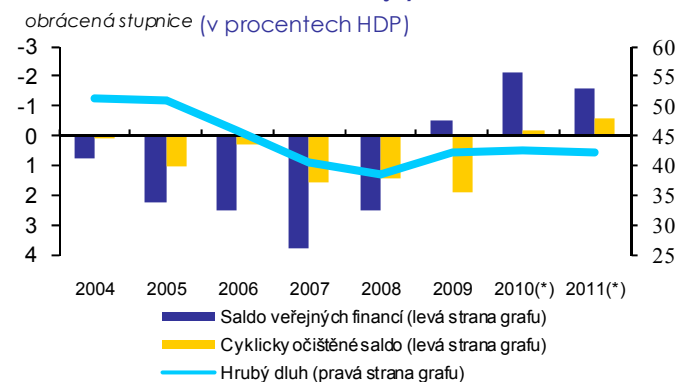


Poznámka: Tečky znázorňují předpokládanou referenční hodnotu a 12měsíční průměrnou inflaci v zemi v prosinci 2010.
Zdroje: Eurostat, prognóza útvarů Komise z jara 2010.

Na Švédsko se v současné době nevztahuje rozhodnutí Rady o existenci nadměrného schodku. V období let 2002–2007 se saldo veřejných financí zlepšilo a v roce 2007 dosáhlo vrcholu s přebytkem 3,8 % HDP. S nástupem krize se stav rozpočtu zhoršil a přebytek se v roce 2008 ztenčil na hodnotu 2,5 % HDP a v roce 2009 se propadl až na schodek ve výši 0,8 % HDP. Podle prognózy útvarů Komise z jara 2010 bude podíl schodku na HDP za předpokladu nezměněné politiky činit přibližně 2,1 % v roce 2010 a 1,6 % v roce 2011. V roce 2009 se poměr hrubého veřejného dluhu k HDP zvýšil na 42,8 % HDP a předpokládá se, že v letech 2010 a 2011 dále vzroste na přibližně 46 % HDP.

Kritérium stavu veřejných financí Švédsko splňuje.

Graf 9b: Švédsko - Saldo a dluh veřejných financí



(*) Prognóza útvarů Komise z jara 2010.

Zdroj: Eurostat, útvary Komise.

Švédská koruna se neúčastní ERM II. Švédsko provádí režim plovoucího směnného kurzu a cílené inflace od počátku 90. let minulého století. Švédská koruna prudce devalvovala po nástupu finanční krize v září 2008, kdy se projevila neochota investorů riskovat. V období od srpna 2008 do začátku března 2009 ztratila švédská koruna téměř 20 % vůči euru, a to částečně v důsledku záporného rozdílu krátkodobých úrokových sazeb v porovnání s eurozónou. Od té doby však švédská

koruna získala velkou část svých ztrát zpět díky stabilizaci finančních trhů a příznivějšímu celosvětovému hospodářskému výhledu. V průběhu dvouletého posuzovaného období došlo k oslabení švédské koruny vůči euru o 3 %.

Kritérium směnného kurzu Švédsko nesplňuje.

Průměrná dlouhodobá úroková sazba ve Švédsku činila k březnu 2010 meziročně 3,3 %, což je méně než referenční hodnota ve výši 6,0 %. Od přistoupení k EU v roce 1995 jsou průměrné dlouhodobé úrokové sazby nižší než referenční hodnota. Rozdíl výnosů ve srovnání s dlouhodobými referenčními dluhopisy v eurozóně se dostal v roce 2008 do záporných čísel a na přelomu let 2008/2009 dosáhl hodnoty minus 100 základních bodů. Záporný rozdíl výnosů se následně snížil, nicméně stále setrvává na přibližné hodnotě minus 45 základních bodů.

Kritérium konvergence dlouhodobých úrokových sazeb Švédsko splňuje.

Přezkoumány byly rovněž další faktory, včetně vývoje platební bilance a integrace výrobních a finančních trhů. Švédský zahraniční účet je v přebytku od poloviny 90. let minulého století, a to z důvodu vysokého čistého vývozu zboží a v poslední době i služeb. Přebytek zahraničního účtu činil na počátku tohoto desetiletí 4 % HDP a od roku 2003 se zvýšil na úroveň přibližně 7–8 %. Švédské hospodářství je otevřené a dobře začleněné do EU s podílem obchodu se zbožím v rámci EU, který překračuje průměr EU, a s rostoucím podílem přímých zahraničních investic v rámci EU. Švédský finanční sektor je dobře začleněn do širšího finančního sektoru EU a má obzvláště silné vazby s ostatními severskými a pobaltskými státy. Švédský finanční sektor je dobře vyvinutý jak z hlediska velikosti, tak propracovanosti a odpovídá vyspělé fázi hospodářského vývoje.

Na základě hodnocení slučitelnosti právních předpisů a plnění konvergenčních kritérií se Komise domnívá, že Švédsko nesplňuje podmínky pro přijetí eura.